

„Egészséges Magyarország 2014-2020” Egészségügyi Ágazati Stratégia

A hazai egészségveszteségek legnagyobb részét az egészségtelen életmódhoz köthető betegségek okozzák, ezért a lakosság egészségmagatartásában döntő fordulatot kell elérni, és ehhez biztosítani szükséges a megfelelő fizikai-társadalmi,-gazdasági-,és jogi környezetet.

Az egészségmagatartás kedvező irányú változtatásához fejleszteni kell az egyének és a közösségek egészségtudatosságát, az egészséghez és az egészségüghöz való viszonyulást, és a hazai egészségkultúrát. Kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermekegészségügy területére.

A gyermekegészség fejlesztési lehetőségeit a szülők egészségkultúrájának fejlesztésén keresztül preventív népegészségügyi programok tudják a leg hatékonyabban biztosítani.

A mindennapos testnevelés és az egészségfejlesztő testmozgás és az élethosszig tartó fizikai aktivitás iránti motivációt növelni szükséges. Elő kell segíteni az együtt mozgás örömét, a kooperációt, valamint a testmozgás általi sikerek élmények megélését.

A munkaképes korúak megfelelő ellátással elkerülhető halálozásának csökkentéséhez az egészségügyi ellátórendszer további prevenció fókuszú áthangolása nélkülözhetetlen. A hazai egészségveszteségek jelentős csökkentésének feltétele egy szükségletekhez igazodó, prevenció személtű egészségügyi rendszer működése, valamint a szolgáltatásokhoz való hozzáférés társadalmi egyenlőtlenségének csökkentése.

Specifikus népegészségügyi célkitűzések

STRATÉGIAI CÉLOK

A születéskor várható, egészségben eltöltött életevek növelése 2020-ra. (EU átlag elérése)

A fizikai és mentális egészség egyéni és társadalmi értékének növelése.

egészségtudatos magatartás elősegítése.

Egészségtudatos magatartás, elősegítése, egyéni felelősségvállalás érvényesítése:

A fenti stratégiai célok elérésére a népegészségügy területén öt fő prioritás került nevesítésre:

- Keringési betegségek, cukorbetegség, krónikus légzőszervi és mozgásszervi betegségek megelőzése és gondozása;
- Daganatos betegségek kockázatának csökkentése, korai felismerése és kezelése;
- Lelki egészség fejlesztése, fenntartása, helyreállítása, a mentális zavarok megelőzése;
- A környezet-egészségügyi biztonság fejlesztése;
- További népegészségügyi prioritást jelentő beavatkozások (pl.: baleset megelőzés, járványügyi biztonság erősítése stb.)

ESZKÖZÖK

A keringési betegségek, cukorbetegség, krónikus légzőszervi és mozgásszervi betegségek megelőzése és gondozása.

Részcélok:

A koszorúér betegség okozta korai halálozás (65 év alatti) halálozás 10%-os csökkentése. (20 %-os csökkentés 2025-ig.

a STROKE okozta korai halálozás 20 %-os csökkentése.

A STROKE miatt maradandó károsodások mértékének csökkentése 15 %-al

A cukorbetegség és az elhízás előfordulása növekedésének megállítása

A krónikus légzőszervi betegségek teljesebb feltárása (35 %-ról 50 %-ra 2020-ig.

A krónikus mozgásszervi betegségek megelőzése a köznevelési intézményekben és a felnőttkorú lakosság körében.

Beavatkozások:

Egészségfejlesztés, prevenció erősítése

Szűrés, kockázat besorolás és ennek megfelelő gondozás, életmód-programok

Egészségfejlesztési Irodák-háziorvosi alapellátás –védőnők foglalkozás egészségügy –szakellátás-további szakterületek összehangolt, közös, rendszerszintű programja, az érintett szakmai háttér intézmények, és területi szerveik bevonásával, államigazgatási és önkormányzatok összefogásával.

Egészséges táplálkozás elősegítése (közétkeztetés, otthoni, és munkahelyi étkeztetés is)

Rendszeres testmozgás elősegítése (intézményi programok, szabadidős testmozgás) Dohányzás visszaszorítása.

Túlzott alkoholfogyasztás visszaszorítása

Túlzott alkoholfogyasztás visszaszorítása

A daganatos betegségek kockázatának csökkentése

Részcélok:

a 65 évnél fiatalabb daganatos betegségek rosszindulatú daganatokon való halálozása 10 %-al csökkenjen.

Beavatkozások:

Egészségfejlesztés és kockázatcsökkentés, melanoma kockázatának csökkentésére specifikus program

Népegészségügyi szűréseken történő részvételi arány növelése, a kiszűrtek protokoll szerinti diagnosztikus vizsgálatait és ellátását

Emlőszűrés, szájüregi és pilot tüdőrák szűrésének bevezetése

A daganatok szűrésére és diagnosztizálására alkalmas infrastruktúra és szakember gárda képzési feltételeinek megnövekedett ellátási feladathoz történő igazítása.

EFI- háziorvosi alapellátás-védőnők-foglalkozás egészségügy –onkológiai szakellátás további szakterületek összehangolt, közös rendszerszintű programja, az érintett szakmai háttér intézmények bevonásával, az államigazgatás és önkormányzat összefogásával.

Az onkológiai ellátórendszer egységes és szervezeti működési rendszerének létrehozása.

Jelenleg az egészségügy legnagyobb költségigényű ágazata, dekoncentráltan, eltérő elvek alapján működik, hatékonysága megkérdőjelezhető.

Részcélok:

- Az egyén, a család, a közösség és a társadalom lelki egészségének és jól-létének javítása;
- A társadalom egészére jellemző, lelkiállapottal szorosan összefüggő mutatók szignifikáns, legalább 10%-os javulása: jól-lét (WHO), koherencia, anómia;
- A depresszió megelőzése és gondozása javuljon, az öngyilkosságok száma 10%-kal csökkenjen a teljes lakosság körében;
- Az iskolai- és a kapcsolati erőszak csökkenjen;
- A vágyott és tervezett gyermekek nagyobb száma szülessen meg és nőjön fel szeretetteljes családban;
- Közösségfejlesztés

Beavatkozások: Kormányzati prioritásként az Emberi Erőforrások Minisztériuma valamennyi ágazata, a társ tárcák, szakmai és társadalmi szervezetek széles körének bevonásával kidolgozás alatt áll a lelki egészség stratégia. Magyarország ország-specifikus lelki egészség céljai összhangban vannak a WHO Európai Lelki Egészség Cselekvési Terv célkitűzéseivel.

Az egészségügyi ellátórendszer vonatkozásában:

- a háziiorvosi rendelőkhöz kapcsolódó alacsonyküszöbű, preventív jellegű pszichológiai ellátás, és a pszichoterápia biztosítása,
- a mentális zavarban szenvedő betegek, köztük a depressziós, szorongásos betegek közösségi ellátásának fejlesztése, beleértve
  - a pszichiátriai gondozókat,
  - a közösségi pszichiátriát, integrálva a pszichiátriai betegek szociális közösségi ellátását,
  - a mentális egészségügyi koordinátori hálózat kiépítését a fekvőbeteg intézetekből kibocsájtott pszichiátriai betegek területi gondozására, betegútjának koordinációjára.

A környezet-egészségügyi biztonság fejlesztése

Részcélok:

- Az allergia prevalencia feltérképezése
- Az allergiával kapcsolatos ismeretek bővítése
- Biológiai allergének, köztük a parlagfű okozta allergia incidenciája csökkentése
- Nagyvárosi levegőszennyezés visszaszorítása

Beavatkozások:

- Biológiai allergének, köztük a parlagfű pollenterhelés monitorozásának és előrejelzésének fejlesztése, tájékoztatás korszerű módszerekkel
  - Ivóvízbiztonság növelésére irányuló intézkedések
  - Gyermek-egészségügyi és oktatási intézmények, illetve további közintézmények beltéri levegőminőségének javítása, jogszabályi háttér megteremtése
  - További népegészségügyi prioritást jelentő beavatkozások
- A gyermekek preventív szemléletű egészségfejlesztése és az egészségbeli egyenlőtlenségek csökkentése;
  - Védőnői rendszer működési feltételeinek javítása a szakmailag egységes feltételrendszer megteremtése és a kompetenciák bővítése által;
  - Sérülés mentesség;
  - HIV-AIDS prevenció;
  - Az intravénás szerhasználók és a vírus hordozók körében a HBV és HCV fertőzések megelőzése és a további terjedés prevenciója, HIV prevenció;
  - Járványügyi biztonság erősítése (pl. nosocomialis - egészségügyi intézményben kialakult - fertőzések megelőzése, antibiotikum rezisztencia visszaszorítása);
  - A védőoltási rendszer fenntartása és folyamatos korszerűsítése;
  - A kissúlyú koraszülöttek számának csökkentése és a csecsemőhalálozás mértékének további mérséklése, főként azokon a területeken, ahol a legkedvezőtlenebbek ezen mutatók;

Munkahelyi egészséges környezet elősegítésére irányuló programok;

- Népegészségügyi kiadások módszertanilag megalapozottabb számbavétele és az adatgyűjtés fejlesztése;
- A népegészségügyi szolgáltatások költség-hatékonysági értékelésének módszertani fejlesztése;
- A népegészségügyi szolgáltatások fenntartható finanszírozásának kialakítása.

A CÉLOK ELÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES KORMÁNYDÖNTÉSEK, JOGSZABÁLY-MÓDOSÍTÁSOK, STRATÉGIÁK, KONCEPCIÓK

- Új népegészségügyi program létrehozása, OGY határozat megalkotása
  - A megvalósulást segítő szakpolitikai programok:
    - Szakpolitikai Program az Alkoholprobléma Visszaszorítására 2014-2018,
    - Nemzeti HIV/AIDS Szakpolitikai Program 2014-2017,
    - Sérülés-megelőzési Szakpolitikai Program.
  - A megvalósulást támogató színtér programok: egészségnevelés (alapvető egészségügyi ismeretek oktatása széles körben), egészségfejlesztés, primer prevenció
- Köznevelési intézmények: óvodai egészség fejlesztés, teljeskörű iskolai egészségfejlesztés, további programok;
- Munkahelyek: munkahelyi egészségfejlesztés, munkahelyi stressz kezelése és kiégés megelőzése, primer prevenció, foglalkozás-egészségügy szerepének erősítése a szűrésekben, kockázat besorolásban, munkahelyi környezetből adódó kockázatok csökkentése;
- Gyógyszertár, mint népegészségügyi találkozóhely;
- Települések, közösségi, szabadidős színterek, egyéb.

A népegészségügyi stratégiai célok elérését segítő beavatkozások részletei és az azokhoz tartozó indikátorok az új Népegészségügyi Programban kerülnek kidolgozásra.

Minden egyes prioritás célrendszere definiált, időszakokhoz kötött. Ezen keresztül a megvalósíthatóság jelentősen javul, a számon kérhetőség és a megvalósítás értékelése alapvetően változik. Az ágazatirányítás eltökélt a vezetés minőségének, következetességének növelésében, ami a következő tervidőszak kivitelezésének fontos alapköve.

